T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/745
KARAR NO : 2021/36
KARAR TR : 25/01/2021

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M.A.Ö.
Vekili: Av. M.T.
Davalı : Karayolları Genel Müdürlüğü
Vekili: Av. İ.Ö.D.

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkilinin 22/06/2015 tarihinde R. Ö.'e ait 59 ... ... plakalı araçla seyir halindeyken, Aksaray/Adana E-90 Karayolu Altunhisar kavşağı mevkiinde meydana gelen trafik kazasında, yol yapım çalışmalarının devam etmesine rağmen yolun kapalı olduğunu gösteren veya yol yapım çalışması olduğunu gösteren herhangi bir uyarı, levha, ışıklandırmanın olmaması nedeniyle idarenin hizmet kusuru olduğunu ileri sürerek, davacının işlerini takip edememesi nedeniyle mahrum kaldığını ileri sürdüğü 5.000 TL kazanç kaybı ile, kaza nedeniyle yüz bölgesinde meydana gelen %15 sabit iz nedeniyle 50.000 TL manevi zararın kaza tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı idareden tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. Aksaray İdare Mahkemesinin 06/01/2017 tarihli ve E.2015/1491, K.2017/87 sayılı kararı ile, maddi tazminat yönünden davanın reddine, manevi tazminat yönünden davanın kısmen kabulüne kısmen reddine, toplam 25.000 TL manevi tazminatın idareye başvurma tarihi olan 08/10/2015 tarihinden itibaren işletilecek yasal faizi ile birlikte davacıya ödenmesine, fazlaya ilişkin manevi tazminat isteminin reddine karar verilmiş, bu karara karşı taraf vekilleri istinaf isteminde bulunmuştur.

3. Konya Bölge İdare Mahkemesinin 4. İdari Dava Dairesinin 11/12/2017 tarihli ve E.2017/3366, K.2017/4504 sayılı kararı ile, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun uygulanmasına ilişkin bir tazminat davası olduğu, anılan Kanun'un 110. maddesi uyarınca davanın görüm ve çözümünde adli yargı mercilerinin görevli olduğu gerekçesiyle, istinaf isteminin kabulüne, mahkeme kararının kaldırılmasına, yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın mahkemesine iadesine karar verilmiştir.

4. **Aksaray İdare Mahkemesinin 07/05/2018 tarihli ve E.2018/394, K.2018/378 sayılı kararı ile,**2918 sayılı Kanun'un 110. maddesi uyarınca, aksine hüküm olmadığı sürece, anılan Kanundan kaynaklanan sorumluluk davalarına ilişkin uyuşmazlıkların görüm ve çözümünün adli yargının görevinde olduğu açık olduğundan, meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan iş bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varıldığı gerekçesiyle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanun'un 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar verilmiş, bu karara karşı davalı vekili istinaf isteminde bulunmuştur.

5. Konya Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesinin 28/11/2018 tarihli ve E.2018/1441, K.2018/1407 sayılı kararı ile, mahkeme kararında hukuka aykırılık bulunmadığından, istinaf isteminin reddine kesin olarak karar verilmiştir.

6. Davacı vekili bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

7.Ereğli (Konya) 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 19/12/2019 tarihli ve E.2019/287, K.2019/630 sayılı kararı ile, davanın, davalı idarenin hizmet kusuru niteliğindeki eylemi sonucu meydana gelen trafik kazasından kaynaklanan zarara ilişkin olduğu anlaşıldığından, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde talep konusu itibariyle işbu davanın idari dava türleri arasında sayıldığı gerekçesiyle, idari yargıda tam yargı davası olarak açılması gerektiğinden HMK'nın 114/1-b ve 115/2 maddeleri uyarınca yargı yolunun caiz olmaması nedeni ile davanın

dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmiş, bu karara karşı davacı vekili istinaf isteminde bulunmuştur.

8. Konya Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesinin 30/09/2020 tarihli ve E.2020/652, K.2020/841 sayılı kararı ile, mahkemece, İdare Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kesinleşip kesinleşmediği, kesinleşmiş olması halinde görülmekte olan dava dosyasındaki yargılamayı durdurmak suretiyle (2247 sayılı UMK m. 19/I) her iki dosyanın kül halinde yargı yolu uyuşmazlığının çözümlenmesi amacıyla Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi, Uyuşmazlık Mahkemesinin kararı beklenilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmediğinden davacı vekilinin istinaf talebinin kabulü ile HMK'nın 353/1-a-4. maddesi uyarınca yerel mahkeme kararının kaldırılmasına ve dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir.

9. **Ereğli (konya) 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin09/12/2020 tarihli ve E.2020/505 sayılı kararı ile,** Mahkemeleri dosyası ile Aksaray İdare Mahkemesinin 2018/394-378 E.K. sayılı dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, Uyuşmazlık Mahkemesince verilecek kararın beklenilmesine karar verilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

10. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu Kanun'un karayollarında uygulanacağı belirtilmiştir.

9. 2918 sayılı Kanun'un, "Karayolları Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri" başlıklı 7. maddesi şöyledir:

" Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yapım ve bakımdan sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırmak,

b) Tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,

c) (Mülga: 17/10/1996-4199/47 md.)

d) Trafik ve araç tekniğine ait görüş bildirmek, karayolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,

e) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve işaretlemek,

f) Trafik kazalarının oluş nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında, gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırmak,

g) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında trafik güvenliğini ilgilendiren kavşak, durak yeri, aydınlatma, yol dışı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya diğer kuruluşlarca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,

h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile işaretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldırmak,

i) (Mülga: 3/5/2006 – 5495/4 md.)

j) (Değişik: 17/10/1996-4199/5 md.) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli işlemin yapılması için en yakın trafik kuruluşuna teslim etmek,

k) (Ek:18/10/2018-7148/14 md.) Bu Kanunun 31 ve 49 uncu maddeleri kapsamında takoğraf ve çalışma-dinlenme süreleri yönünden karayolları denetim istasyonlarında denetim yapmak ve trafik idari para cezası karar tutanağı düzenlemek,

l) (Ek:29/11/2018-7153/9 md.)(5) Otoyolların habitatları böldüğü yerlerde Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün görüşünü alarak yaban hayvanlarının geçişlerine izin verecek menfez, ekolojik köprü ve benzeri tesisleri yapmak,

m) (Ek:29/11/2018-7153/9 md.)(5) Otoyollarda yaban hayvanlarından kaynaklanacak trafik kazalarını önlemek maksadı ile kafes tel çit yapmak,

n) (Ek:29/11/2018-7153/9 md.)(5) Yaban hayvanlarının muhtemel yaşam alanlarının bulunduğu bölgelerdeki karayollarında uyarıcı levhalara yer vermek,

o) (Ek:24/12/2020-7261/23 md.)(6) Gürültü eylem planı ve bisiklet master planları göz

önünde bulundurularak ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görüşü alınarak, trafik güvenliğinin ve teknik koşulların sağlandığı mevcut yollarda ve yeni yapılacak olan yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarının kenarına bisiklet yolu ile gürültü bariyeri yapmak,

p) (Ek:24/12/2020-7261/23 md.)(6) Trafik güvenliğinin ve teknik koşulların sağlandığı yerlerde, banketleri bisiklet şeridi olarak işaretleyerek bisiklet ve elektrikli skuter kullanımına uygun hale getirmek,

r) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri

yapmaktır.
(Son fıkra Mülga : 28/3/1985 - 3176/16 md.) "

10. 2918 sayılı Kanun'un, 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde şu hükme yer verilmiştir:

"İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır"

11. T.C. Anayasası'nın 158. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."

B. Yargı Kararları

12. 2918 sayılı Kanun'un 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir:

"... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir..." (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 25/01/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, Asliye Hukuk Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, adli yargı dosyasının Mahkemece ekinde idari yargı dosyası örneği ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Dava; meydana gelen trafik kazası neticesindeki zararın, davalının kusuru nedeniyle oluştuğundan bahisle, tazmini istemiyle açılmıştır.

19. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fikrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

20.Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

21. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Ereğli (Konya) 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 09/12/2020 tarihli ve E.2020/505 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ereğli (Konya) 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 09/12/2020 tarihli sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

25/01/2021 tarihinde Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Şükrü BOZER	Mehmet AKSU	Birol SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş Kanunu'nda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum.

Üye
Ahmet ARSLAN